EDUFY

Stafylokocker

Maximilian Bahrami · 20 October 2026

Stafylokocker är grampositiva kocker i klasar. De är orörliga, salttoleranta och kan växa både med och utan syre. De förekommer på hud och slemhinnor.

Svar

Svar

> Stafylokocker

Egenskaper, smittspridning och toxiner BM340G | Utifrån handout och instuderingshjälp | Erik Gustafsson 1 / 2 Grundläggande egenskaper Stafylokocker är grampositiva kocker i klasar. De är orörliga, salttoleranta och kan växa både med och utan syre. De förekommer på hud och slemhinnor. Koagulas Indelas efter produktion av koagulas, ett enzym som omvandlar fibrinogen till fibrin och får plasma att koagulera. Staphylococcus aureus: koagulaspositiv. Staphylococcus epidermidis och Staphylococcus saprophyticus: koagulasnegativa. Staphylococcus aureus: bärarskap och smitta Kan finnas på huden och i näsan utan symtom. Bärarskap betyder att man har bakterien utan att vara sjuk. Sprids främst genom indirekt kontaktsmitta, exempelvis via händer och föremål. Direktkontakt och dammpartiklar kan också sprida bakterien. Lång överlevnad utanför kroppen gör förorenade föremål och miljöer betydelsefulla för smittspridningen. Virulensfaktorer Egenskaper som hjälper bakterien att orsaka sjukdom: Adhesionsmolekyler: fäster bakterien vid vävnad. Skydd mot fagocytos: motverkar att immunceller äter upp bakterien. Enzymer och toxiner: bidrar till vävnadsskada och sjukdom. Infektion uppstår ofta när bakterien passerar kroppens skyddsbarriärer, exempelvis genom ett sår. Tre toxinmedierade sjukdomar Matförgiftning: bakterien växer i mat och bildar toxin som orsakar sjukdomen. Toxic Shock Syndrome, TSS: toxinmedierat tillstånd med risk för livshotande chock. Kallas ibland tampongsjukan. Staphylococcal Scalded Skin Syndrome, SSSS: toxiner skadar proteiner som håller ihop hudceller och orsakar hudavlossning. Kocker i klasar Runda bakterier i oregelbundna grupper. Bild: Erik Gustafsson, 2018. Koagulas Plasma koagulerar när fibrin bildas. Philippinjl / Wikimedia Commons. CC BY-SA 3.0. SSSS Utbredd hudavlossning efter toxinverkan. CNX OpenStax / Wikimedia Commons. CC BY 4.0. Stafylokocker Infektioner, blodspridning, resistens och andra arter BM340G | Utifrån handout och instuderingshjälp | Erik Gustafsson 2 / 2 Hud- och mjukdelsinfektioner Staphylococcus aureus kan orsaka: Impetigo: svinkoppor, ytlig hudinfektion. Paronyki: nagelbandsinfektion. Follikulit: ytlig infektion vid hårsäcken. Furunkulos: djupare hårsäcksinfektion med varböld. Cellulit: infektion i hudens bindväv

och underhud. Hematogen spridning med nedslag Bakterier sprids via blodet och orsakar nya infektionshärdar i andra vävnader: Septisk artrit: infektion i en led. Infektiös endokardit: infektion i hjärtats innerhinna, ofta hjärtklaffarna. Osteomyelit: infektion i ben och benmärg. Spondylit: infektion i ryggkotor. Pneumoni: lunginflammation. Bakterien kan även orsaka sepsis, postoperativa infektioner samt kateter- och implantatinfektioner. Antibiotikaresistens Många Staphylococcus aureus är resistenta mot vanligt penicillin. MRSA: meticillinresistent Staphylococcus aureus. VRSA: vankomycinresistent Staphylococcus aureus. Resistens begränsar vilka antibiotika som fungerar. Staphylococcus epidermidis Tillhör hudens normalflora. Kan bilda biofilm, ett skyddande bakteriesamhälle som fäster på ytor. Förknippas med infektioner i katetrar, proteser och andra implantat, exempelvis hjärtklaffsproteser. Staphylococcus saprophyticus Tillhör kroppens normalflora och kan orsaka urinvägsinfektion. Drabbar statistiskt oftare sexuellt aktiva kvinnor mellan 18 och 35 år. Impetigo Ytlig hudinfektion vid munnen. CNX OpenStax. CC BY 4.0. Paronyki Inflammation runt nageln. Chris Craig (Ciotog). Public domain. Follikulit Små varblåsor vid hårsäckar. Da pacem Domine. CC0. Biofilm Bakteriesamhälle på en yta. Rodney M. Donlan och Janice Carr, CDC. Public domain